SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 77. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 25, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го КВІТНЯ 1991 Ч. 77. РІК XCVIII.

В УКРАЇНІ РОЗПОЧАВСЯ СТУДЕНТСЬКИЙ СТРАЙК

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 23-го квітня, розпочався студентський страйк на підтримку страйкуючих шахтарів, організований Союзом Українських Студентів та Українською Студентською Спілкою. Студенти вимагають також виконання постанови ВР УССР щодо вимог всеукраїнської студентської голодівки та покращення матеріяльного становища учнівської молоді. Як повідомили представники УСС, у Києві частково страйкують Політехніка, Університет, Пед інститут, Інженерно-Будівельний Інститут, електромеханічний та залізничний технікуми. За даними Київського Страйккому, до страйку приєдналася переважна більшість студентів Львова. Біля Інституту Харчової Промисловости відбувся мітинґ, на якому виступили також представники страйкуючих шахтарів. Мітинґ біля університету був заборонений підполковником Кондратюком, начальником Ленінського райвідділу міліції. Тисячна колона студентів пройшла маршем до Майдану Незалежности, де на них чекали страйкуючі шахтарі. Після мітинґу студенти й шахтарі вирушили до навчальних закладів та підприємств, закликаючи приєднуватись до страйку.

На бульварі Лесі Українки, біля Інституту Культури, проти маніфестантів загони міліції особливого призначення (ЗМОП) були застосовані гумові кийки та сльозогінний газ. Двоє демонстрантів у важкому стані. Біля заводу „Арсенал" міліція вдалася до спроби заарештувати керівників студентської акції Петра Шереверу та Ігоря Коцюрубу, однак, студенти оборонили своїх провідників.

У Києві 22-го квітня відбулося засідання круглого столу, у якому взяли участь: від Союзу Українського Студенства — Володимир Чемеріс. Петро Шеревера, Ігор Коцюруба, від Української Студентської Спілки — Олесь Доній та Сашко Кириленко. Від комісії ВР щодо виконання постанови 17-го жовтня 1990 року у дискусії зі студентами взяли участь заступник голови ВР Володимир Гриньов, лідер комуністичної більшости Олександр Мороз, депутати Шишкін, Дурдинець, Матвієнко, Гнаткевич. Обговорювалося виконання постанови ВР УССР, ухваленої на вимогу студентів, які голодували у Києві в жовтні минулого року, більшість пунктів постанови досі не виконано. На думку комісії, пункт про проведення нових виборів до

(Закінчення на стор. 3)

У Львові підготовляють конференцію для відзначення роковин М. Грушевського

Львів. — З нагоди відзначення 125-ліття з дня народин проф. Михайла Грушевського, найвидатнішого українського історика і першого президента Української Народної Республіки, у Львові у днях від 25-го 29 серпня заплянована відбути міжнародну наукову конференцію і тим три вало відзначити міжнародний рік М. Грушевського. Співорганізаторами львівської конференції є Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у Львові, Українське Історичне Товариство і Республіканська Асоціяція Українознавців.

Під час конференції буде закладено камінь під пам'ятник М. Грушевського, будову якого піддержує також Наукова Рада при СКВУ, як координатор українських наукових установ в діяспорі. Також під час міжнародної наукової конференції буде нагороджено провідного українського історика проф. Олександра Оглоблина спеціяльним відзначенням, як першого лавреата медалі М. Грушевського. Як відомо, проф. О. Оглоблин є почесним головою Українського Історичного Товариства, почесним президентом УВАН і почесним членом НТШ.

Участь у конференції візьмуть науковці з України, Европи, Америки і Канади. Усі доповіді з конференції будуть видруковані в окремому збірнику. Як відомо, Українське Історичне Товариство у співдії з Науковою Радою при СКВУ проголосило 1991 рік — міжнародним науковим роком М. Грушевського.

Істориків і інших науковців, які бажали б виголосити доповіді на міжнародній конференції М. Грушевського з ділянки грушевськознавства, проситься надсилати листи із запропонованими темами доповідей на адресу: Prof. Lubomyr Wynar, Ukrainian Historical Association, Kent, Ohio 44240.

ВІДЗНАЧЕННЯ В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н. Дж. — Згідно з рішенням Крайового Комітету візначити п'яту річницю чорнобильської катастрофи, громада Пассейк-Кліфтон відзначить цей день Молебнем, який спільно відслужать 26-го квітня о год. 7-ій вечора священики Української Православної Автокефальної і Української Католицької Церков в українській католицькій церкві св. о. Миколая, Президент вул. в Пассейку. Після Молебня гість з України, голова Спілки „Чорнобиль", голова Республіканського Телевізійного Центру інж. Володимир Ракоїд виголосить доповідь п. з. „Чорнобиль очима очевидця".

Курди ведуть переговори з С. Гуссейном

Нікозія, Кипр. — Як повідомили представники курдського населення Іраку, президент Саддам Гуссейн запросив чотирьох керівників курдського руху в Багдад на переговори. С. Гуссейн запропонував їм обговорити справу про надання північному регіонові країни, населеному курдами, статусу автономії.

На переговорах повинна обговорюватися справа врегулювання воєнного конфлікту і вирішення проблеми втікачів. Приблизно дві третини 3.5-мільйонового курдського населення Іраку залишили рідні місця в спробі втікати в Туреччину, однак уряд цієї країни закрив границі. Нині західні держави продовжують надавати харчову допомогу сотням тисяч втікачів, які скупчилися у північній частині Іраку.

Представники курдів, які зустрілися зі Саддамом Гуссейном, заявили раніше, що хотіли б добитися швидкого урегулювання курдської проблеми. Щодо Гуссейна, то він явно намагається відновити контроль над всією територією країни, знищеної в результаті недавньої війни і повстання курдів на півночі і шіїтів на півдні.

Результати переговорів, що почалися у п'ятницю, 19-го квітня, між Гуссейном і курдськими представниками стануть відомими не раніше, ніж вони закінчаться. На думку представника курдської демократичної партії Гошіяра Зебарі, навряд чи вдасться досягти якоїсь позитивної згоди між курдами і Багдадом, якщо вона не буде забезпечена міжнародними ґарантіями і підтримкою.

Нині в світі проживає коло 20 мільйонів курдів, які мають свою культуру і мову. Курди не мають власного адміністративно-державного устрою і в основному проживають на території п'яти сусідніх країн — Туреччини, Ірану, Іраку, Сирії і Совєтського Союзу. Від 1919 року іракські курди декілька разів безуспішно намагалися добитися незалежности або хоч автономії. Тимчасові домовлення між центральним урядом і курдами укладалися тричі — у 1966, 1970 і 1985 роках. Кожна з цих угод порушувалася і закінчувалася кровопролиттям і придушенням виступів курдів.

В основі теперішніх переговорів між курдами і С. Гуссейном лежить угода 1970 року, яка була досягнута з участю самого Гуссейна, який займав тоді пост віцепрезидента країни. Однак у 1975 році Багдад анулював угоду, коли Ірак і Іран досягли домовлености, згідно з якою Теґран повинен був припинити підтримку іракських курдів.

АВТОБУС З БАВНД БРУКУ

Бавнд Брук, Н. Дж. — Громадський комітет Ню Бранзвику, Бавнд Бруку і Менвіллу повідомляє, що автобус до Вашінґтону на відзначення п'ятої річниці чорнобильської трагедії від'їде о год. 8-ій ранку з площі біля Дому Української Культури в Бавнд Бруку. Зацікавлені поїздкою до Вашінґтону можуть зголошуватися до членів комітету.

ІРАКСЬКІ ВІЙСЬКА КИДАЮТЬ ВИКЛИК АМЕРИКАНЦЯМ

Ріяд, Савдійська Арабія. — Головне командування коаліційних військ, тих, що ще залишилися на Близькому Сході, особливо в районі Перської затоки інформує, що іракські військові частини, головно ті, які перебувають у північній частині країни поблизу іраксько-турецького кордону, кидають виклик американцям, а може тільки випробовують серйозність їхнього рішення розбудувати і забезпечити табори для курдських втікачів приблизно на півмільйона осіб, або іґнорують те, щоб іракські частини покинули цю частинку території.

Кореспондент газети „Вашінґтон Пост" Блейн Гарден повідомляє, що іракські вояки, переодягнувшись в однострої поліціянтів, все ще перебувають в місті Заго й околицях, намовляють і застрашують курських втікачів, ставлять на шляхах різні барикади, стріляють ночами в повітря з автоматичної зброї, правдоподібно для того, щоб створювати психологічний тиск на втікачів тощо. У зв'язку з цим до берегів Туреччини на Середземному морі головне командування американської армії наказало перекинути з Червоного моря ескадрилю кораблів, яка включає літаконосець „Теодор Рузвелт" і ракетоносний крейсер „Ричмонод Тирнер". Джан Данишевскі, кореспондент аґентства Ассошоєйтед Пресс підкреслює, що присутність іракських військових частин у північній частині Іраку, де американці заплянували побудову велетенського розмірами табору для втікачів, грозить зірванням первісних плянів альянтів і припиненням переміщення загрожених курдів з гір у тимчасове шатерне містечко, яке може дати їм принаймні елементарну допомогу і медичну опіку.

В район міста Заго вже прибули лікарі і мед-сестри добровольці з різних країн світу, відгукнувшись на заклик генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй. У містечку й околиці змагазиновано велику кількість харчів, ліків, одежі, накривал та інших речей, які також можуть бути загрожені присутністю іракських військових частин тим більше, що в північній частині Іраку немає достатньої кількости американського чи іншого війська, яке зможе оборонити біженців, медичний персонал і матеріяльні добрива.

Головне командування в Ріяді наказало американським воєнним літакам відновити часті полети над територією Іраку, щоб до іракців дійшло рішення Уряду ЗСА і вимоги, щоб іракці покинули цей клаптик території принаймні тимчасово поки альянти, спільно з ООН, не знайдуть правдивої розв'язки питання втікачів. Диктатор Іраку Саддам Гуссейн побоюється, що велике змасування втікачів-курдів може зродити ідею створення окремої курдської держави, тобто Курдестану. На кордоні між Іраком і Туреччиною знаходиться приблизно 850,000 курдів, які втекли від режиму Гуссейна після програної короткої громадянської війни.

Деякі західні політичні аналітики і військові спостерігачі щойно тепер один по одному признають рацію головнокомандуючому альянтськими військами в районі Перської затоки ген. Нормановї Шворцкопфові, який пропонував президентові Джорджеві Бушеві продовжити війну ще на один тиждень і знищити цілком воєнну силу Гуссейна. Чого доброго той же Президент ЗСА який не погодився тоді зі Шворцкопфом, буде змушений мобілізувати другу „крусаду" проти С. Гуссейна. В кожному разі він (Гуссейн) принесе ще багато клопотів для Америки й інших країн світу.

Влаштовують конференцію про сучасну Україну

Філядельфія (УІБ). Академічна Рада при ДЦ УНР в екзилі, Українсько-Американська Асоціяція Університетських Професорів при співпраці з Науковою Радою при СКВУ влаштовують наукову конференцію: „Україна — вчора, сьогодні і завтра, боротьба України за суверенність і державну самостійність".

Перша така конференція відбудеться у квітні в Торонто (Канада); пізніше — у ЗСА. Програма пов'язана з епохою УНР, мета — допомогти глибше зрозуміти ідеї української національної революції і її досвід. Це допоможе українському народові доцільніше проєктувати визвольну політику України.

Теми доповідей і їх автори: „М. Грушевський і державне відродження України в XX ст. — проф. Любомир Винар (Кентський університет); „Політичний стан в Україні і питання державного будівництва" — Левко Лук'яненко (голова УРП, Україна); „Релігія і політика в сучасній Україні", проф. Богдан Боцюрків (Карлотонський університет); „Війна між Україною совєтською Росією, 1918-20", проф. Михайло Пап (Джан Каролл університет); „УНР і українська закордонна політика між двома світовими війнами", проф. Ігор Каменецький (Центральний мишиґенський університет); „Конституційно-правні основи усамостійнення України", проф Василь Маркусь (Лойола університет); „Суверенітет України і проблеми економічної реформи", проф. Н. Мельник (Кентський університет).

Конференція почнеться о 10-ій год. ранку в суботу, 27-го квітня у Торонто, в Інституті Володимира Великого.

Кияни про злочинність, армію і КҐБ

Київ. — За результатами дослідження, проведеного Центрально-Українськими відділеннями Всесоюзного центру вивчення громадської думки, злочинність дуже турбує мешканців Києва. 49 відсотків висловилися за зміну соціяльних умов, що породжують злочинність, 45 — за технічне посилення міліції, 41% — за краще виховання дітей.

Найменш популярними виявились думки про включення армії і КҐБ до боротьби із злочинністю. Ці заходи підтримують лише 5% киян. У зв'язку з цим виявилися неправдою заяви, що нібито включення армії до патрулювання вулиць арґументувалося численними проханнями від громадськости.

Вийшла збірка праць проф. В. Ящуна

Ню Йорк. — Під заголовком „Вибране із славістики" Наукове Товариство ім. Шевченка видало книгою як Записки НТШ, том 216, 20 вибраних праць і статтей із україністики д-ра Василя Ящуна, емеритованого професора славістики в Піттсбурзькому університеті.

В книзі є 11 досліджень із мовознавства, чотири з літератури і п'ять із фолкльору. Шістнадцять із цих досліджень написані англійською мовою, дві — німецькою і дві — українською. Мовознавчі дослідження стосуються фонології, морфології, семасіології і етранжизмів. В опрацюванні їх застосовано здебільша принципи сучасної методології, вживаної в аплікативній і структуральній лінґвістиці. Темами літературних праць є Франко і Шевченко, а фолкльорних — билини і впливи Сходу і Заходу в ґенезі святмиколаївського культу в Україні.

Вступне слово написав проф. д-р Василь Лев. Цей том має 319 стор., тверду оправу, його ціна 20 дол., і його можна набути в НТШ: Shevchenko Scientific Society, Inc.,63 Fourth Ave., New York, N. Y. 10003.

Д-Р Д. МАРПЛС ПРО ЧОРНОБИЛЬ

Клівленд, Огайо. — Д-р Дейвид Марплс, професор історії Альбертійського університету, визначний науковець в ділянці совєтології, виступить тут у п'ятницю, 3-го травня, з доповідями на тему „Спадщина Чорнобиля — далекосяжний ґльобальний ефект". Відбудуться вони о год. 12-ій по полудні в Міському клюбі, а о год. 7:30 вечора — в залі катедри св. Йосафата в Пармі. Д-р Д. Марплс прибув з Канади на запрошення 12-го Відділу СУА, який і є організатором цієї імпрези.

„Український Музей мусить бути на престижевому місці"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Нам вже не один раз судилося писати про Український Музей в Ню Йорку та його корисну працю. Знаємо також як багато прихильників музею клопочеться про краще приміщення для нього, в якому можна б показати усі скарби, що нагромадилися з роками, а які часто треба ховати із-за браку відповідних кімнат. З цією думкою розпочато перед кількома роками широку акцію збірки на придбання дому та в тій цілі куплено будинок при 6-ій вулиці, який мав бути відповідно перебудований.

В останньому часі однак виринула серед молодих українських професіоналістів ідея, щоб використати добру нагоду нижчих цін на будівлі в Ню Йорку у наслідок поганої економічної ситуації і саме тепер закупити будівлю в престижевій частині міста біля інших відомих американських музеїв і мистецьких галерій.

В тій цілі створено окрему комісію, яку очолив молодий адвокат Андрій Рак, що працює в одній із найбільших в Ню Йорку адвокатських фірм, яка затруднює біля 300 адвокатів. І ось ми маємо нагоду говорити з ним та з директором Українського Музею Марією Шуст про їхні амбітні плянни.

Адв. А. Рак і М. Шуст під час інтерв'ю в редакції „Свободи".

А. Рак розгортає свій плян справді з широким розмахом. Він привик до різних подібних акцій серед своїх товаришів у адвокатській фірмі, як і американської спільноти, що завжди радо та щедро жертвує на різні корисні цілі. Ось, дає він нам приклад — його фірма зібрала 1.3 міл. дол. для цілей правничої школи і він переконаний, що така корисна акція на полі культури, тобто в музейництві, знайде відгук не лише серед української громади, але й серед американської, коли відповідно цю справу представити і „продати". Отож він рішив на суґестію Лідії Крушельницької зорганізувати цілу групу молодих українських професіоналістів та розпочати таки професійно збірку на купно будинку в добрій дільниці міста, бо тепер можна діста ти відповідний об'єкт за порівняльно низьку ціну.

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

НА ЗАПРОШЕННЯ КОРОЛЕВИ Великобританії Єлисавети II до Англії прибув президент Польщі Лєх Валенса з дружиною і своїми головними політичними й економічними дорадниками. Пресовий секретар президентського бюра Анджей Джіцінський заявив, що президент Валенса буде гостем Бакінґгамського палацу, зустрінеться на приватній розмові з королевою Єлисаветою II і прем'єр-міністром уряду Великобританії Джаном Мейджером й іншими міністрами його кабінету. Згідно з інформацією згаданого секретаря, Валенса буде говорити з офіційними особами Англї про економічні труднощі не тільки в Польщі, але також в інших східньоевропейських країнах. Останній раз Валенса відвідував Англію в 1989 році в характері представника вільної профспілки „Солідарність". Його бажанням є також зустрітись з колишнім прем'єр-міністром Марґарет Тачер і лідером опозиційної Лейбористської партії Нілом Кінноком.

БОЛГАРСЬКИЙ ЩОДЕННИК „Факс" помістив на своїх сторінках прізвища 32-ох законодавців, тобто членів болгарського парляменту, які в часи застою і владування Комуністичної партії були завербовані до державної служби безпеки і виконували її доручення в Болгарії і за кордоном. Газета покищо не подала детальних інформацій про характер праці колишніх працівників болгарського КҐБ, але голова комісії перевірки праці державних органів безпеки заявив кореспондентам, що списки є правдивими і він домагається від голови парляменту заморозити тимчасово діяльність згаданих осіб. Більшість з колишніх співробітників болгарського КҐБ належать тепер до антикомуністичної групи Союзу демократичних сил, правдоподібно для того, щоб замести за собою сліди минулого. Голова союзу Філіпп Дімітров заявив, що прізвища поміщені в органі болгарських комсомольців і це є чергова провокація проти демократичних сил. Деякі із згаданих були силою змушені підписувати заяви про співпрацю.

ІНДІЙСЬКА ПРОКУРАТУРА обвинуватила в порушенні еміґраційного закону колишнього керівника державної комуністичної служби безпеки в Афганістані Ассадуллаха Сарварі. Сарварі вважає себе тепер противником президента Наджібулли. На думку кабульських представників він був одним з ініціяторів замаху на Наджібуллу неуспішно виконаного 6-го березня 1990 року. Представник одного із районних суддів в Делі заявив, що Сарварі пробував потаємно виїхати з Індії не маючи ані пашпорту, ані виїздної візи. Йому грозить кара гривною і до п'яти років тюрми.

СОВЄТСЬКІ ВОЯКИ захопили литовський прикордонний пункт коло білоруського кордону в районі міста Медінікай. Військова частина армії міністерства внутрішніх справ (чорноберетників) захопили в полон п'ятьох литовських прикордонників, іншим наказали розійтися і звільнити приміщення. У процесі цієї совєтської військової „операції" каґебісти перерізали телефонічні дроти до Вільнюса, щоб прикордонники-литовці не змогли повідомити свій уряд про випадок. Захоплених литовців каґебісти вивезли у невідомому напрямку і їхня доля не відома. Одним словом, каґебівські грабіжники і чорноберетники, виконуючи новий „указ" диктатора Міхаїла Ґорбачова про достави товарів центрові, займаються при тому іншими злочинами. В останніх повідомленнях з Вільнюса говориться, що армія намагається взяти під контролю цілі системи транспорту в Литві і відсепарувати республіку від закордонного постачання. Одним словом, режим Ґорбачова використовує армію, як це робив Йосиф Сталін, для злочинної політики проти поневолених народів.

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 25-ГО КВІТНЯ, Верховний Суд дав змогу представити та вислухав докази, які наведено для обґрунтування питання, чи федеральний закон про право голосування можна також застосовувати до вибору суддів. Рішення суду в майбутньому може мати великий вплив на вибори суддів у південних стейтах, зокрема там, де число обраних суддів-негрів є дуже мале в порівнянні з кількістю виборців-негрів. 41 стейт СЗА бодай деяких суддів обирає голосуванням і нижчі стейтові та місцеві суди. В країні не знають чи вище згаданий федеральний закон є правильно застосований, коли йдеться про вибір суддів. Перед Верховним Судом опинилися справи з двох південних стейтів Луїзіяни та Тексасу, де еспаномовні та негритянські виборці неуспішно пробували боротися із складом існуючих апеляційних і звичайних судів.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ повідомив, що на голову Реґулятивної нуклеарної комісії він пропонує Айвена Селіна, який тепер працює одним із заступників державного секретаря. Номінацію А. Селіна на цю позицію на час п'ятьох років мусить затвердити Сенат. А. Селін прийшов би на місце Кеннета Карра.

У ВАШІНҐТОНІ МІСЬКИЙ СУДДЯ, слухаючи судову справу про видання пресі заборонених інформацій про таємну поліційну акцію, підтримав рішення, яким наказується репортерові газети „Вашінґтон Пост" Лінді Вілер зідентифікувати її довірочне джерело цих інформацій. Своє рішення суддя обґрунтовував тим, що згадана репортерка сама відмовилася від права забезпеченого першою поправкою Конституції, що журналістів не можна змушувати до видання своїх довірочних джерел, коли про цю справу говорила зі своїм мужем і ще одною особою. Л. Вілер через свого адвоката заявила, що суддя Ричард Леві „дуже помилився" та негайно подала справу до міського апеляційного суду.

ДЕМОКРАТИЧНИЙ СЕНАТОР з Ню Йорку Денієл П. Мойниген обвинуватив президента Джорджа Буша, що він у намаганнях завдати поразку, ним тобто Мойнигеном запропонованому законопроєктові про зниження заробіткового оподаткування соціяльного забезпечення „застрашує старших громадян". Д.П. Мойниген опублікував копії мнимого меморандуму Білого Дому, в якому суґеруються арґументи що їх слід вживати проти вище згаданого законопроєкту, коли його будуть обговорювати в Конґресі. Уряд твердить, що прийняття пропонованого сенатором Д.П.Мойнигеном законопроєкту про обниження заробіткового оподаткування соціяльного забезпечення може висушити фонд соціяльного забезпечення.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ у понеділок, 22-го квітня, обрав генерала Карла Манді на команданта корпусу Американської морської піхоти, зазначуючи при тому, що відразу піднесе його до ранґи чотиризіркового генерала. Тепер ген. Манді є командуючим генералом Атлантійської фльоти морської піхоти, Другої експедиційної сили морської піхоти та Европейської фльоти морської піхоти з осідком у Норфок, Ва. Якщо його вибір буде схвалений Сенатом, то він прийде на місце генерала А.М. Ґрея.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Треба реформи в шкільництві

Однією з найбільших болячок американської дійсноти було (і все ще є) шкільництво. Це проблема, яка охоплює не тільки навчання, але й цілу систему, перевантаження учнів навчання всього американського, „спеллінґом" і подробицями історії Америки з легковаженням історії, географії й культури інших народів. Погана атмосфера у школах з частим занепадом дисципліни, пошесть наркотиків, заторкнула публічні школи, занепад моралі, розповсюдження вагітности малолітніх школярок і затрата свідомости шкільної молоді, що можна й чого не вільно, — все воно створило поважну кризу у шкільництві. Відізвалися голоси перестороги, що Америці загрожує програна у суперництві з іншими народами, які мають кращу освітню підготову в усіх ділянках життя. Тому ця проблема була однією з головних тем у президентських виборах два з половиною років тому. Джордж Буш нахвалявся тоді, що він хоче перейти до історії, „як освітній президент". Пригадав це в минулому тижні, коли виступив перед поважним гуртом професорів, педагогів і законодавців із проєктом шкільно-освітньої реформи. Проєкт, списаний на 34-ох сторінках, став відразу предметом палкої дискусії у Конґресі й на сторінках преси.

Сам Президент, свідомий величезних труднощів на шляху реформи американського шкільництва, заявив, що вона може відбутися тільки „шляхом революції". Буш хоче змінити всю систему шкільництва, прагне покласти натиск у навчанні на предмети історії, географії й математики. Хоче викорінити байдужість, з якою батьки ставляться до справи освіти й виховання дітей, зробивши їх співвідповідальними за шкільні свідоцтва дітей. Батьки, за проєктом Буша, мали б свободу вибору школи для своїх дітей, при чому Буш не робить різниці між прилюдними державами (стейтовими, міськими) школами й приватними та церковними. Це відразу зворохобило ультраліберального сенатора Едварда Кеннеді, який хоч формально католик, запротестував, що рівний підхід до публічних і церковних шкіл перечить конституційному поділові між Церквою і державою.

Віддавна відомо, що приватні школи в Америці кращі від публічних (стейтових, міських) внутрішньою атмосферою, рівнем навчання й дисципліною вихованців. У ще більшій мірі це стосується шкіл при церквах. Передумовою кращого діяння шкільного навчання є молитва у школах. Прогнання із публічних шкіл молитви, навіть мовчазної і добровільної, було ударом по всій шкільній системі і той удар відчувається по нинішній день. Коли у проєкті Буша признається батькам право вибору школи і ставиться на одну дошку публічні, приватні й церковні школи, то це великий поступ, дармащо воно спричинить поважні труднощі від усього ліберального табору.

Справу реформи шкільництва заторкнув вже шість років тому тодішній президент Роналд Реґен. Конґрес цей його почин злегковажив. Можливо, що тепер Конґрес поважніше поставиться до проєкту Буша. Неясний підхід цього проєкту до спорту у школах. Загальновідомо, що в Америці всі роди спорту розвинені і поширені більше, як у будь-котрій іншій країні світу. Це добре і недобре, бо тут спорт скомерціялізовано, у школах приділяється більше уваги спортові ,як предметам історії, географії й культури, признається також так звані спортові стипендії середньошкільним учням без уваги на їх знання навчальних предметів. Часами трапляється, що випускник із середньої школи, який дістав спортову стипендію, не вміє виповнити аплікацію на прийняття його до будь-якого університету.

Президент Буш сказав правду, що для зміни теперішньої шкільно-навчальної системи треба революції. Ця революція мусить відкинути геть заскорузлу погану традицію. Революції, звичайно, короткотривалі, але в даному випадку вона мусить тривати довший час, щоб принести реальний успіх. Та добре, що президент Буш зрушив з місця цю болячку. Закидали Бушеві, що він занадто багато присвячує уваги закордонно-політичним справам. Мабуть, він сам це відчув і звернувся у сторону внутрішніх справ Америки.

Микола Муратов

ОБІЦЯНЕ ПІДВИЩЕННЯ ЦІН ЗДІЙСНИЛОСЯ

Диктор всесоюзної телевізійної програми „Час" від імени президента „привітав" увесь совєтський народ „з підвищенням", яке і цього разу було прибране в улюблений президентський епістолярний жанр — указ. Глава держави до кінця залишився вірний реформаторам: підвищення цін на товари і послуги у два-три рази в указі названо реформою .

На відміну від хрущовсько-брежнєвських „врівноважень" цін на „окремі товари", нинішня реформа зачіпає все, в тому числі й закуску. От тільки горілки і кави підвищення не торкнулося цього разу. Інтелектуали, які п'ють багато кави, і та частина населення, яка віддає перевагу горілці, обдаровні ласкою президента приблизно однаково. В цьому стійке консолідуюче значення указу.

Нині можна з певністю сказати, що не збулися передбачення тих пророків, які віщували одночасну „реформу цін" і вилучення з ужитку великих купюр та монет 1 і 2-копійочних. Не збулися також чутки про регабілітацію 50 і 100-рубльовок зразку 1961 року. Щодо обміну грошей, то він тепер відбувається з розрахунку: фунт рублів за 1 доляр. Збулося лише попередження прем'єра Павлова, що „все" буде коштувати дорожче, але населенню це не коштуватиме нічого, оскільки передбачена попереджуюча компенсація. Її отримають усі, окрім тіньовиків, кооператорів, спекулянтів та нероб, які не бажають нарощувати виробництво товарів народного вжитку.

Політв'язні, звільнені в лютому 1987 року з Пермських концтаборів ч. 35,36 і 37, ніколи не повірили б, що через чотири роки совєтська влада звільнить також ціни на геть усі вироби. Вільних цін стане багато. Адже ж за совєтськими критеріями все вироблене є „високоякісними" товарами. Щоправда, принципи і критерії, згідно з якими відбулося вже друге за роки перебудови звільнення цін, лишаються незрозумілими. Вільні ціни тепер на годинники і на білизну, на м'ясо, сухарі і шпагат, на сантехніку і без алькогольні напої. Як кажуть жартівники, розпочався рух під девізом: „Від безалькогольних хрестин через тверезі ювілеї до похоронів без поминок". Гіркий жарт, але справді маса людей уже сьогодні не мають змоги робити поминки.

Нинішнє реформування цін порушило ще одну давню традицію. У догорбачовську еру ціни „врівноважувалися", „ідучи назустріч побажанням трудівників". Тепер все інакше. Реформа відбулася на підставі документу, який виник уперше, під назвою: „Угода СССР і республік з питань роздрібних цін і соціяльного захисту населення". Документ підписали, крім великого президента, президенти менші, голови Верховних Рад республік, де суверенітет іще не дійшов до президентства. Дати на документі нема. Нема підписів представників Литви, Латвії, Естонії, Бориса Єльцина і Звіяда Гамсахурдії. Від імени РСФСР підписав Руслан Хасбулатов, а від Грузії — представник уряду Т. Сігуа. Цим договором центр визнав суверенітети республік. Якщо це справді так, то справи почнуть поліпшуватися. То ді нам ніякі ціни не страшні. Можна сподіватися, що спроби брутальною військовою силою зберегти Союз уже не повторяться. Референдум 17-го березня не дав переконливої перемоги про імперським силам. Загальна більшість, яка проголосувала „за" і яка становить трошки більше, ніж половину населення, набралась головно за рахунок середньоазійських республік, населення яких за роки совєтської влади перетворене на рабів для бавовникових плянтацій. Вільні люди голосували „проти". Із 15-ти республік, шість взагалі не взяли участи в референдумі. Військові акції на їхніх територіях зовсім не сприятимуть зміцненню Союзу. Все, на що може розраховувати ґорбачовський центр — це створена на економічних засадах конфедерація незалежних держав. Хоч і для конфедерації час уже спливає.

Безкомпромісність центру — це шлях до громадянської війни, де не буде ні переможців, ні героїв. Хочеться побажати президентові Ґорбачову перейти від політики підвищення цін до підвищення рівня компромісности у його протистоянні демократичній опозиції.

Олена Несіна

ІСТОРІЯ ВПЕРТА

Уже кілька десятків років пройшло з того часу, як ми появилися на Заході. За всі ці роки витратилося багато енерґії, списалися купи паперу на полеміки, сварки, на спроби розв'язати спірні питання, на які мало хто міг дати цілком задовільну відповідь: адже не було досить ні документів, ані першоджерельних матеріялів, на які можна було б опертися, захищаючи свою точку зору в дискусіях.

Сьогодні трохи полегшало. Зв'язок з Україною пожвавився, Українська Академія дістала більше доступу до державних архівів, відвертіше стали там писати а ми тут, дістали нагоду користуватися їхніми здобутками. Крім того, в наших документаційних центрах зібрано за цей час поважну кількість мемуарів і свідчень.

Одне з таких питань, наприклад, є масове знищення людей владою СССР шляхом арештів, пропусканням їх через судові процеси, засудженням їх на страту або на висилку на Далеку Північ на довгі терміни, створюючи їм такі умови, що рідко хто з них повертався додому.

Чи ті тяжкі злочини з яких цих людей обвинувачували були правдивими чи зфабрикованими? Чи ті організації, які, буцімто, ці люди організовували справді існували чи були придумані владою та КҐБ? Чи „бухарінці", „троцькісти" і групи військовиків були п'ятою колоною у німців і японців у 1937-38 роках чи це було зфабриковано, щоб знищити опозицію і зробити Сталіна диктатором? Чи СВУ і СУМ існували в 1929 році, чи, може це була боротьба між Сергієм Єфремовим і Миколою Скрипником, боротьба, яку переміг Скрипник?

Передо мною книжка колишнього американського амбасадора в Москві Джозефа Дейвиса п.з. „Mission to Moscow". Ця книжка в свій час була дуже популярною в Англії і в Америці, переведена на сім чужомовних мов і друкована у кількох виданнях в дев'яти країнах. У цій книжці зібрані записи секретних рапортів до Державного департаменту і до президента Рузвелта, офіційна і приватна кореспонденція, щоденник Дейвиса включно з коментарямик. Дейвис був амбасадором від 1936 до 1938 року. Він був присутнім на двох таких судових процесах. Про перший процес, т.зв. процес Троцький- Радик, Дейвис рапортує приблизно таке: Процес є наслідком убивства Кірова, ленінградського партійного лідера, в 1934 році уряд боїться широкого розповсюдження конспірації з метою повалити уряд Сталіна (вже один такий суд відбувся в 1936 році. Розстріляли 16 осіб). Обвинувачують 17 осіб у зраді, шпигунстві і в переведенні терористичних актів. Всі обвинувачені визнали себе винними. Вони на суді енерґійно звалювали на себе обвинувачення за обвинуваченням. 13 осіб засудили до розстрілу, чотирьох на 10 років в'язниці. Дейвис дивується для чого відбувся суд. Підсудні визнали вину, треба було тільки вислухати судді прохання підсудних про помилування і винести вирок. Очевидно, пише Дейвис, це було зроблено для пропаґанди в країні, а також для знеславлення Троцького закордоном. Дейвис прийшов до висновку, що уряд доказав наявність широкорозлагуженої конспірації, змови проти політичних лідерів Совєтського Союзу. Дейвис також був присутній на другому процесі, Бухарін-Риков, і також переконався, що всі підсудні є в змові повалити уряд. Змова, ніби, почалася на початку листопада 1936 року і в ній був маршал Тухачевський. Совєтський уряд рішуче діяв, рапортував президентові Дейвис, червоні генерали були розстріляні і вся Комуністична партія прочищена.

Отже, на основі цих рапортів, Президент ЗСА, очевидно вірив, що існували змови, а також п'ята колона, тобто праця в секретних службах Німеччини і Японії. Все це, згідно з Дейвисом, було знищено.

Пройшло більше ніж 50 років з часу тих подій. Сьогодні в Українському Дослідному і Документаційному Центрі знаходяться спогади дочки українського вчителя, колишнього офіцера царської армії, який був заарештований в 1937 році, засуджений і розстріляний (тоді казали, що висланий без права переписки). В 1960 роках його регабілітували.

Авторка спогадів пише (прізвище не подаємо, родичі на Україні), що в час процесів у Москві хвиля арештів пройшла по всій Україні. Всі колишні царські офіцери і багато іншої інтеліґенції були заарештовані. Батько авторки спогадів передав нелеґально записку з в'язниці, в якій писав що його обвинувачують в організації офіцерського повстання на Правобережній Україні на випадок війни. Він не визнавав цього обвинувачення, бо ніякої організації не було, але його так били, що в нього кров пішла горлом і він, щоб не залишитися калікою, підписав обвинувачення. Після того як документ був зфабрикований, батько зник, а більше ніж 20 років пізніше мати авторки дістала листа від уряду, що її чоловік посмертно регабілітований.

Отже так виглядала конспірація на Україні. Чи не така сама конспірація була в Центрі? Дейвис дивувався, чому підсудні самі себе обвинувачують. Чи Дейвис знав і рапортував Президентові ЗСА про те, в який спосіб діставали зізнання в тих кого хотіли знищити?

Друга справа, яка потребує дослідів, і яка зчинила багато полеміки, це справа СВУ—СУМ. Цей процес відбувся на шість років раніше ніж масакра 1937-1938 років.

Передо мною брошура видання СВУ під заголовком „Півсторіччя суду проти СВУ—СУМ". Перша сторінка брошури починається словами: „У 1980 році минає півсторіччя відколи комуно-російські окупанти у березні і квітні 1930 р. в Харкові руками українських комуністів започаткували розгром української культури і відновленої в 1921 р. Української Автокефальної Православної Церкви. Цей розгром почався судовим монстр процесом проти провідних осіб Спілки Визволення України (СВУ) і Спілки Української Молоді (СУМ)..."

Більше сорока років частина еміґрації воює між собою словесно чи існувало СВУ чи це була фабрикація, як і багато інших подібних, для знищення тих, кого влада хотіла знищити. Ніхто нікого не міг перемогти, бо не мали поважних доказів, а до архівів не було доступу.

І ось у березні цього року в „Сучасності" ч. 3 (359) появилася стаття Олександра Сидоренка, журналіста, працівника газети „Вечірній Київ". Стаття „Кара за непокору" має підзаголовок: „Як і чому зфабриковано справу так званої Спілки Визволення України".

Сидоренко пише, що академік Сергій Єфремов, колишній віцепрезидент ВУАН і на процесі СВУ обвинувачений у керівництві цією організацією, ніякої організації не створював і що це встановлено в суді і вирок по цій справі був дуже чесним і безкомпромісовим чим накликав на себе немилість Миколи Скрипника, Наркома Освіти. Ці твердження спираються на щоденник Єфремова, які КҐБ УССР передало Академії Наук України.

Згідно з Сидоренком Єфремов відстоював автономію академії, а Скрипник хотів її „приручити". До Академії ввели багато представників Народного Комісаріяту Освіти і надано їм право рішаючого голосу. Більшість академіків протестувала, але їх ніхто не слухав. В травні 1928 року відбулися вибори до ВУ-АН. Голосування не було

(Закінчення на стор. 4)

Лист із Заполяр'я

Вельмишановні редактори „Свободи". Отримали Ваші газети. Дуже добра, правдива інформація і наше товариство дякує Вам усім. Надсилаємо чергове число нашої газети.

Прочитали про Митрополита Василя Липківського, який був засланий сюди. Тут він і помер. Треба б відслужити Панахиду та не маємо тут своєї УАПЦ.

На Заході і в СССР в один голос багато говорять про „русскую душу", про все російське, про місце росіян у житті світу про духовність тощо. Михайло Назаров пише про якусь Московську Русь, та про те, що „Москва — столиця світового християнства". Уже не Константинопіль і не Київ, а тільки Москва. Вже й комуністів вільно лаяти та критикувати, а от що стосується великодержавництва, то тут і СССР, і країни Заходу — всі єдині.

Та в реальному житті це виглядає так: сьомого квітня о 7-ій ранку Великодня Служба Божа у Свято-Нікольському храмі Мурманська уже закінчилася і святі отці пішли відпочивати. А люди ідуть та ідуть. Одна діюча церква, а доїхати неможливо, дороги погані та і автобусів немає. Чимало людей зібралося. Служниці кажуть, що зараз священики прийдуть, а вже увечорі святіння не буде. Люди чекали довгенько, а тоді один не витримав та й пішов шукати. Повернувшись до церкви, розповів: „Куди не піду, скрізь зачинено. Стукаю, дзвоню — ніхто не відчиняє, та ще й п'яний причепився і жене мене звідти".

П'ять осіб зголосилися іти з ним, серед них одна жінка. Повторилося те саме, і п'яний сторож знову з'явився. Згодом підійшли ще люди, напруження зростало. Сторож захищав священика:

— Важко йому віником махати.

Зауважую сторожеві, що не можна так казати.

— Вибачте.

Люди почали сердитись: „Живуть, як королі!"

— Хай живуть, як хочуть, але з людьми поводяться як слід.

Тут з'явилися міліціянти і почали розганяти людей. Назрівав спалах гніву народного.

Та все ж пізніше вийшов молодий священик, люди заспокоїлися, але не думаю, що все те забулося. Люди прибули до церкви помолитися, шукаючи зцілення для душі,а священики РПЦ не вийшли до них.

Увечорі на телевізії прем'єр-міністер Павлов з Патріярхом РПЦ Алєксієм II Службу Божу служили. Слуга диявола і слуга Бога. Ґорбачова чомусь не було.

Вранці після 9-ої години у програмі „Тиждень минулий" Митрополит Волоколамський Пітірим закликав „збирати камінчики, які розкидала історія за 70 років", та мурманські священики, видно, не чули цього заклику. Диктор Шмакова додала про „світлі почуття спокою" та про благодійний фонд для калік і людей похилого віку.

А тим часом 65 мільйонів рублів,зібраних для дітей-жертв аварії в Чорнобилі, привласнило Міністерство атомової енерґетики СССР. Гроші, призначені для лікування дітей!.. Їх збирали по всьому СССР.

РПЦ ставиться до людей так само, як і КПСС, бо вона вихована в тому ж дусі. Та ще, може, в дусі Петра Великого. Традиції людяности збереглися у старовірів Росії та в УАПЦ і УГКЦ.

Був я у Пирогові під Києвом і бачив, що священик УАПЦ о. Юрій затримується в церкві аж доки люди потребують. А тут, у Заполяр'ї, російські люди також хочуть молитися та не шанують їхньої віри отці РПЦ. То чи можуть вони шанувати інші народи і їхні релігії?

І все ж преса у країнах Заходу пише, що „росіяни зберегли християнство, Бога, віру"... Не пишуть про українських козаків, які були воїнами православ'я, про київське християнство, про Константинопіль. Все забулося. Лише Росію прославляють.

А. Муравський

Мурманськ

Софія Майданська

Лист 34

Чорнозем підвівся
і дивиться в вічі...
Павло Тичина

Тобі легко буде
мене розшукати в пустині,
де між мальв,
калин і криниць,
наче стовп соляний,
стоятиму в білій хустині.
Де триста років
не підведеться чорнозем,
не підведеться
й не гляне у вічі
на могильнику роду мого,
що не вмер,
ще не вмер,
ще не вмер!..
Виростає каліччя!
Виростає глухе і німе,
виростає незряче
і на милицях мови чужої
навіжено по кону скаче.
Тобі легко буде
мене розшукати в пустині,
де між мальв і криниць,
наче стовп соляний,
стоятиму в білій хустині.

ПРО УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ ЛИТВИ

Нещодавно в одному з березневих чисел київська газета „Молодь України" помістила статтю Юрія Паньківа, українця з Литви, яка містить цікаві і цінні інформації про життя української громади в Литві.

„Ми, українці, в XX столітті розбрелися по всьому світі, пише автор. — І де б ми не жили, добровільно залишили батьківщину чи народилися в чужому краї, нас воз'єднують одні і ті ж проблеми — як зберегти себе як народ, як націю, як зберегти мову, історію, традиції, звичаї, як передати їх дітям і внукам. Та й в Україні ці проблеми досі актуальні...

У Литовській Республіці (1029-33) діяло колись Українсько-литовське Товариство, в якому брали участь відомі на той час діячі. В Вороний, Ю. Мінів, П. Форостяний, а головою товариства був проф. М. Бржішка. Наша громада українців Литви, ГУЛ, — продовжує Ю. Паньків, — не є прямим спадкоємцем та продовжувачем справ того далекого товариства. Громада створена в інших історичних умовах — і мета в нас інша.

Народний рух за перебудову в Литві пробудив усі її народи з летаргічного сну, почали створюватися національні громади. Однією з перших була створена українська Громада.

До її складу увійшли осередки міст, де найбільш скупчено проживають українці, а саме: Вільнюса, Йонави, Мажейкяй, Клайпеди, Снєчкуса, Каунаса тощо. Головною роботою осередків є культурно-просвітницька. Ми організовуємо концерти, диспути, виступи". Далі автор статті розповідає про обмін мистцями і мистецькими колективами. Важливою ланкою роботи української Громади є українські школи, в яких діти вивчають мову, історію, географію, основи релігії. Навчання української мови провадиться також і для дорослих. Книжки та підручники надходять з України та з-за кордону.

„Громада добивається від міського самоуправління Вільнюса повернення греко-католикам українцям та білорусам, — храму Пресвятої Трійці. На навчання до Риму поїхав голова української релігійної общини Олександер Авраменко. Хочемо оминути чвари, що часто виникають серед людей різних вірувань, особливо українців. Вважаємо, що храм повинен служити всім: і католикам, і православним, і євангелистам і ін. Між іншим, тісні зв'язки підтримуємо з рідновірами із ЗСА, Канади.

Вільнюський осередок ГУЛу (голова Іван Юзич) видає свій інформаційний бюлетень „Пролісок" та, ще донедавна. Громада мала можливість щомісячно півгодини надавати українського мовою публіцистично — інформаційну радіопрограму. Та після незаконного брутального захоплення радіо- і телекомітету військовими злочинцями... та їхнє утримання до цього часу, передачі припинилися. До речі, в наших радіопрограмах звучали інтерв'ю з І. Драчем, А. Пашко, бандуристом з Австралії Віктором Мішаловим, журналістом із Вашінґтону Петром Фединським, істориком з Києва Анатолієм Непокупним.

Хоча громада, в основному, займається культурно-просвітницькою діяльністю, проте ми не стримуємо активного бажання окремих представників брати участь у політичному житті республіки — той, хто бажає, може брати участь у групах підтримки Саюдісу, Руху, в політично-дискусійному клюбі. Члени Громади брали активну участь в акціях „Балтійський шлях", в символічному ланцюгу в день святкування незалежности та соборности української держави минулого року, делеґації Громади брали участь у з'їздах Саюдісу, Руху, були учасниками святкувань 500-ліття козацтва в Запоріжжі, Собору Духовної України в Коломиї та ін.

Єдність з національно визвольним рухом Литовської Республіки переконливо проявилася під час січневих подій у Вільнюсі, коли на площу Незалежности перед палацом Верховної ради Литви до українського національного прапора приходили сотні мешканців Литви, та делеґацій з різних міст України".

Юрій Паньків закінчує статтю розповіддю про святкування в Литві Дня Незалежности і Соборности України: „В цей день українці Литви, литовці, росіяни, білоруси, гості із Києва, Рівного, Львова та інших міст зібралися на багатотисячний мітинг на площі Незалежности, огородженій звідусіль барикадами. Під час мітингу виказано багато гарячих слів в підтримку суверенітету та незалежности Литви, за незалежність та суверенітет України. Виступи перебивалися дружнім скандуванням: „Лєтува — Україна!. Бо свобода Литви сьогодні — це свобода Україні завтра!"

ГРАЙ, КОБЗАРЮ!

Музичне і хорове мистецтво — невід'ємна частина української культури, в якій проявляється глибина народної національної духовности та її зрілости. Кобзарське мистецтво бере свій початок з часів козаччини. Кобзарі оспівували козацьку славу, збуджували маси до повстання, вказували і били зрадників народу, які йшли на співпрацю з ворогом, у своїх думах проклинали царицю Катерину („Катерино, вража дочко, що ж ти наробила — славне військо козацькеє та й занапастила").

В сучасних часах новітній Нерон Сталін наказав розстріляти сліпців кобзарів в 30-их роках як „зрадників народу". Він боявся голосу правди, про яку співали кобзарі. Нині репрезентантом і носієм кобзарського мистецтва є найкраща мистецька одиниця на світі — наша славна Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка. Вона докладає свою цеголку до золотої скарбниці, якій на ім'я Українська Культура. Український народ пробуджується і по 300 літах неволі бажає стати господарем на своїй прадідівській землі. Капеля хоче сповнити свій національний обов'язок — поїхати в Україну, щоб своїми виступами збудити національну свідомість й ідею самостійности, а не федерації чи конфедерації. Щоб виконати свою як історичну місію, так і зустрітися з рідними братами і сестрами, Капеля підготовляє відповідний репертуар, в який входять історичні козацькі думи, патріотичні пісні, стрілецькі та повстанські пісні, які є чисті, не зфабриковані ворожою цензурою. Вони дають запоруку, що історична місія Капелі буде успішна і виконана вповні. Коли взяти до уваги творчий склад Капелі, який розсіяний по Америці і Канаді, — це мистці-фанатики, які не жалують свого часу, щоб з'їжджатися на означений час в Дітройті. Злітаються „орли сизокрилі" з Торонто, Ню Йорку, Філядельфії, Клівленду, Чикаґо та інших місцевостей, щоб під проводом свого мистецького керівника і дириґента Володимира Колесника відповідно підготовити репертуар до виїзду. Управа Капелі подбала про нові костюми.

Щоб здійснити заплянований подорож, треба фінансової допомоги українського громадянства. Подорож коштовна, майже 250 тисяч долярів, а Капеля неспроможна заплатити. В Дітройті створено Метрополітальний Комітет сприяння виїздові Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, до якого ввійшли представники громадських організацій, діячі культури та шанувальники Капелі Бандуристів. Комітет очолили громадський діяч Адріян Блюй та вчителька музики і дириґент хору при церкві св. Михаїла Ольга Дубрівна-Соловій. Влаштовано „Бенефісовий бенкет" при співучасти Капелі. Бенкетовий комітет очолив Ярослав Дужий — видатний діяч, філантроп на наукові, церковні та громадські цілі. На своєму конті громадської дії він має ряд очолюваних ним імпрез, збирання фондів: Гарвардський Проєкт, Український Культурний Центр (голова), дополний Центр (колишній голова), допомога школам, церквам, Комітет Тисячоліття Християнства України, голова чоловічого хору „Ватра", член Капелі Бандуристів та інших. Покликано почесний Комітет, до якого ввійшли єпископ Інокентій Лотоцький, єпископ Олександер Биковець, пароохи наших церков та представники організацій. Бенкет відбувся 3-го лютого 1991 року в Українському Культурному Центрі, який відкрив голова Адріян Блюй. У своєму слові він сказав, що Україна потребує допомоги духовної і матеріяльної і закликав не жалувати часу і грошей і без нарікань виповняти взяті на себе обов'язки як члени комітету, щоб розпочате діло допровадити до успішного кінця. Потім попросив Ярослава Дужого, господаря бенкету, провести програму дня.

Він звернувся з апелем до громадянства підтримати виїзд Капелі. Моральна підтримка побажана і потрібна, але без щедрої фінансової допомоги не можна буде провести в життя заплянований виїзд. Українська громада діяспори завжди ставала на висоті завдання, коли треба було реалізувати великі справи. „Впишіть своє ім'я і прізвище у програмку Капелі, яку будуть читати по концертових залях чи спортових майданах України", — закликав господар бенкету. Він попросив до слова голову Капелі Бандуристів д-ра Мирослава Гнатюка. Поза своєю професійною працею він присвячує багато часу для росту Капелі, що нараховує нині 67 осіб. Участь нашої молоді, яка йде шляхами своїх батьків та дідів, дає запоруку дальшого розвитку й існування Капелі. У своєму слові він представив ситуацію в Україні. Капеля іде в Україну, щоб заповнити серця патріотизмом, зокрема у зрусифікованих областях України.

Видатна оперна співачка, всіми люблена і шанована Наталія Носенко представила присутніх на залі членів хороброї сімнадцятки бандуристів з Києва, які в 1940-их роках опинилися на Заході. Колишнього дириґента Капелі в Києві Григорія Назаренка присутні привітали гучними оплесками. Далі слідували Євген Цюра, Гарик Махиня, Микола Лісківський, Петро Потапенко, Петро Китастий. Тих членів Капелі, які відійшли у вічність вшановано однохвилинною мовчанкою.

Кульмінаційною точкою вечора був виступ Капелі, що проспівала „Грай, кобзарю!" муз. Григорія Китастого, „Лебеді" (муз. Гр. Китастого, слова М. Ситника, соліст Юрій Оришкевич), „Встає хмара" (обр. Василя Ємця), „Гайдамацька пісня" (муз. К. Стеценка), Думу „Буря на Чорному морі" (муз. Гната Хоткевича, солісти Ярема Цісарук та Теодозій Пришляк). Присутні нагороджували виконавців гучними оплесками, а зокрема після виконання думи „Буря на Чорному морі". Її виконано вперше. При звуках Капелі витворився органічний зв'язок між слухачами і виконавцями і це створило справжню духовну насолоду. Привіт від бандуристів-емеритів передав член „хороброї 17-ки" Гарик Махиня і побажав мистецького успіху та щасливої дороги в Україну.

Проведена збірка увінчалася успіхом і принесла біля 50,000 долярів. Отець протоєрей Микола Невмержицький провів кінцеву молитву. Віримо, що й інші місцевості підуть на зустріч Капелі і проведуть збірки на покриття видатків, зв'язаних з виїздом Капелі в Україну.

Виїзд Капелі — це місія, яку, ми певні, вона гідно і успішно виконає!

Микола Кавка

У НЕДІЛЮ, 21-ГО КВІТНЯ, до місцевости свого проживання Тампи на Фльориді повернувся з околиць Перської затоки найбільш відомий американський військовик, генерал Норман Шварцкопф. Сотні гордих з його успіхів громадян, приятелів та рідних вітали його з поворотом. Вітаючись з народом, ген. Н. Шварцкопф найперше заявив, що незрівняною для нього радістю є бути в дома. Опісля сказав, що добре бути мужем, батьком, братом і господарем свого собаки, але найкраще почуття — це бути американцем. Зі своїм поворотом ген. Н. Шварцкопф, головнокомандуючий союзних військ у війні з Іраком, відразу натрапив на різного рода пропозиції від видавців, фільмових продюсерів і інших.

ПОДЯКА

Сердечно дякую Вірі і Яркові Верґановським за їхню щиру гостинність і дбайливу опіку в часі моєї реконвалесценції. Рівнож моя спеціяльна подяка д-р Марії Спиж-Фішер і Уньці та Миколі Строкон за їхню щедру матеріяльну поміч для мене, як також іншим приятелям, які прийшли мені з допомогою.

НАТАЛКА ШУХЕВИЧ-ҐЕҐРАЄВА

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці

запрошує членів і громадянство на

ЮВІЛЕЙНИЙ ВЕЧІР

який відбудеться

в суботу, 4-го травня 1991 р.

З НАГОДИ 95-ТИЛІТТЯ СВОГО ДІЙСНОГО ЧЛЕНА

ІВАНА КЕДРИНА -РУДНИЦЬКОГО

Слово про Ювілята:
проф. ЛЕОНІД РУДНИЦЬКИЙ, голова НТШ і
д-р ЯРОСЛАВ ПАДОХ
ІВАН КЕДРИН: „Неписані закони історії" — доповідь

Після доповіді — КАВА і СОЛОДКЕ

Початок — 5-та год. по пол.

Дім НТШ в Ню Йорку

63 Четверта авеню (між 9 і 10 вулицями)

Крайовий Комітет Відмічення Трагедії Чорнобиля

ЗАКЛИКАЄ УКРАЇНСЬКУ СПІЛЬНОТУ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У

ВІДМІЧЕННІ

5-ої РІЧНИЦІ ЧОРНОБИЛЯ

П'ятниця, 26-го квітня 1991 р. —

МОЛЕБНІ по всіх Українських Церквах

Субота, 27-го квітня 1991 р. — Ню Йорк

11-та год. ранку — СИМПОЗІЮМ
в Українському Інституті Америки
2 East 79th Street

Неділя, 28-го квітня 1991 р. — Вашінґтон, Д. К.
1-ша год. по пол.

СОБОРНИЙ МОЛЕБЕНЬ і ТРАУРНИЙ ПОХІД до АМБАСАДИ СССР

Site: Lafayette Park, напроти Білого Дому

Український Конґресовий Комітет Америки
(212) 228-6840

Українсько-Американська Координаційна Рада
(212) 505-1765

Конференція Безсторонніх Організацій
(212) 254-5130

КОНЦЕРТ З УКРАЇНИ

ВОКАЛЬНОГО КВАРТЕТУ

ЯВІР

під патронатом Українського Народного Союзу

Слідкуйте за місцевими оголошеннями та деталями на концерти в слідуючих містах Америки і Канади:

Віндзор - середа 8 травня 7:30 веч., заля Св. Володимира і Ольги
Дітройт - четвер, 9 травня 7:30 веч. Warren Woods Middle School
Карнеґі - п'ятниця, 10 травня 7:30 веч. Holy Trinity Auditorium
Клівленд - субота, 11 трав. 7:00 заля Шептицького, Кат. Св. Йосафата
Чикаґо - неділя, 12 травня 2:00 попол. Chopin School
Вашінґтон - четвер, 16 травня 7:00 веч Archbishop Carroll HS Auditorium
Нюарк-Юніон - субота, 18 травня 7:00 веч. Burnet Jr. High School, Union
Філядельфія - неділя, 19 травня 6:00 веч. Укр. Культурний Центр
Гартфорд - вівторок, 21 травня 8:00 веч. Укр. Народний Дім
Йонкерс - середа, 22 травня 7:30 веч. Дім Спілки Укр Молоді
Бавнд Брук - п'ятниця, 24 травня 7:30 веч. Укр. Культурний Центр
Ню Йорк - субота, 25 травня 7:00 веч. Укр. Народний Дім
Ґлен Спей - неділя, 26 травня 2:30 попол. Оселя Верховина
Рочестер - вівторок, 28 травня 7:30 веч. Eastridge High School
Баффало четвер, 30 травня 7:30 веч. Український Дім Дніпро
Гамілтон - п'ятниця, 31 травня 7:30 веч. Sir Winston Churchill Auditorium
Оттава - субота, 1 червня 7:30 веч. Nat'l Arts Center - Studio Theater
Торонто - неділя, 2 червня 3:00 попол. Укр. Культурний Центр - Christie
Саскатун - вівторок, 4 червня 7:30 веч. Holy Trinity Auditorium
Калґарі - середа, 5 червня 7:30 веч. Forest Lawn High School
Едмонтон - четвер, 6 червня 8:00 веч. Citadel - Ziedler Theater
Вінніпеґ п'ятниця, 7 червня 7:30 веч. Jubilee Place Auditorium
Ванкувер - неділя, 9 червня 7:30 веч. St. Mary's Ukr. Catholic Center
Лос Анджелес - понеділок, 10 червня 7:30 веч. Укр. Культур. Центр
Сан Франсіско - четвер, 13 червня 7:30 веч Заля Укр. Прав. Церкви
Монтреаль вівторок, 18 червня 8:00 веч Place des Arts - Port Royal Theater

ТЕХНІЧНИЙ КООРДИНАТОР - ЄВШАН (514) 630-9858 ФАКС (514) 630-9960.

ПРО ЧОРНОБИЛЬ В НОРТ РОЯЛТОНІ

Норт Роялтон, Огайо. — Тут у неділю, 28-го квітня, українська автокефальна православна церква св. Трійці влаштовує імпрезу, темою якої буде спогад про Чорнобиль. Присвячено її 5-ій річниці трагедії на Чорнобильській АЕС. В програмі: 12:30 по полудні — Молебень; 1:30 — обід; о год. 2-ій по полудні д-р Г. Волощак виголосить доповідь про Чорнобиль і покаже фільм про стан лікарень в Україні. Після доповіді буде висвітлений фільм про Чорнобиль. Дохід призначений на допомогу дітям, потерпілим від катастрофи. Імпреза відбудеться в залі вищеназваної церкви, 9672 State Rd. Вступ 12 дол.

МИНУЛОЇ П'ЯТНИЦІ, 19-го квітня, в маленькому містечку Альтерґрабен, коло Маґдебурґа, наступив характеристичний випадок, який свідчить про все ще напружені відносини між совєтськими і німецькими вояками. Згідно із совєтською версією, вояк збройних сил СССР, який охороняв склади зброї і амуніції, побачив у недалекій віддалі трьох німецьких вояків, які фотографували воєнний об'єкт. Він нібито попередив їх, що буде стріляти, якщо вони не відійдуть. Німецька сторона натомість твердить, що старшини бундесверу скерувались до автомобіля, щоб від'їхати і в тому моменті пролунав постріл і куля поранила старшину в руку. Німецьке головне командування заявило, що два старшини в ранзі майора і лейтенанта дійсно були у згаданій околиці і наглядали за рухами совєтського війська на німецькій землі. Німці хочуть, щоб совєтські небажані вояки якнайскорше виїхали з їхньої країни. Речник німецького уряду заявив, що вояк немав поважної причини до відкриття вогню з кріса. Військове командування веде дальше слідство.

КОРОЛЕВІ ЄЛИСАВЕТІ II сповнилося 65 років життя. Цей день вона відзначила в родинній атмосфері у Віндзорському палаці. Королева Єлисавета II, сівши сама за керівницю автомобіля, поїхала до місцевої церкви, де після Богослуження з участю біля 100 вірних, органіст заграв на честь королеви „Геппі біртдей".

ПОГАНОЮ ПРОГРАШЕЮ назвав канцлер німецького уряду Гельмут Коль висліди виборів до парляменту в провінції Райнлянд-Вестфален. Там партія Християнських демократів, яку очолює Коль, отримала тільки 38,7 відсотка голосів; на таких виборах в 1987 році вона отримала 45.1 відсотка. Тим разом у Райнлянд-Вестфалії перемогли соціял-демократи. Вони отримали 44.8 відсотка і тепер зможуть зформувати у провінції уряд у спілці зі „зеленими", які набрали 6.4 відсотка.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

ВР УРСР на багатопартійній основі може бути розглянутий після прийняття нової Конституції України. Пункт про проходження громадянами України військової служби на території республіки комісія вважає за можливе розглянути після підписання союзового договору. Питання про проведення референдуму довіри до ВР УРСР на засіданні круглого столу не розглядалося. Вирішено винести на розгляд Президії ВР питання про виконання постанови від 17 жовтня. Члени комісії ВР звернулися до студентів з проханням не проводити заплянавані на 23 квітня страйки та демонстрації протесту проти невиконання вимог студентської голодівки. Лідери СУС та УСС запевнили членів комісії, що акції протесту відбудуться організовано і з дотриманням законности.

До Верховного Суду України 22-го квітня надійшло звернення від страйкуючих шахтарів. У зверненні сказано, що арешт Степана Хмари, М. Головача, М. Ратушного, Ковальчука, Батовкіна і Березанського шахтарі розцінюють як розправу і вимагають негайного звільнення всіх заарештованих та припинення кримінальної справи.

Звернення шахтарі передали до Верховного Суду під час пікетування будинку ВС УССР 22-го квітня. Під зверненням стоять підписи представників усіх вугільних об'єднань України.

У Червоноармійському Донецької области 20 квітня відбулася спільна нарада уповноважених представників страйккомів Донецької, Луганської і Дніпропетровської областей. Вирішили не погоджуватися з протоколом переговорів між урядом і страйкарями 17—18-го квітня, оскільки не виконані політичні вимоги. Представники 70 шахт лише цього реґіону вирішили продовжувати страйк до повного виконання вимог. До них приєдналися шахтарі Червоноградські і Волинські. До Києва прибувають шахтарі зі Львівсько-Волинського та Донецького басейнів. Вони пікетують Верховний Суд. Багато шахтарів також на площі Незалежности. Покладання вінків до пам'ятника Ленінові 22 квітня в урочистій обстановці не відбулося. До пам'ятника з боку готелю Москва під свист шахтарів підійшло кілька шанувальників вождя, похапцем поклали квіти й подалися геть.

Група шахтарів разом з депутатами Київської Міської Ради влаштували зустрічі з робітниками підприємств Києва. 21-го квітня відбувся мітинґ-маніфестація. Понад 20,000 маніфестантів підтримали вимоги страйкуючих шахтарів та робітників і студентів. Заступник голови Верховної Ради Володимир Гриньов зустрівся зі студентами 22-го квітня, але не дійшли згоди, бо Гриньов не міг назвати конкретної дати виконання студентських вимог. Передбачається, що 25 квітня страйк стане всеукраїнським.

„Український..."

(Закінчення зі стор. 1)

Комітет, в якому є десяток осіб, розплянував акцію „телетону" та інші засоби збірання принайменше двох мільйонів долярів. Вони задумують звертатися не лише до українців, але й до своїх американських знайомих, що їх мають у професії чи в товариському житті, відповідно представляючи велике культурне значення такого музею в Ню Йорку. Він переконаний, що і серед не українців вони будуть мати добрий відгук тим більше, що датки можна всеціло відписувати від податків.

А. Рак пояснює, що йому вдалося вже здобути ряд студентів, які дадуть свій час для акції „телетону", а подорожнє бюро Ковбасюка і приватно Дарія Гойдиш погодилися віддати безплатно свої телефони на цю акцію.

Комітет молодих професіоналістів мав сходини та розплянував акцію, яку вже навіть розпочато, але широкий „телетон" розпічнеться щойно, як про нього будуть поінформовані читачі через наш щоденник.

Нас цікавить як розв'яжиться справа вже закупленого будинку на 6-ій вулиці, коли тепер задумується купувати інший. Директор музею М. Шуст інформує, що ця будівля вже майже сплачена, бо куплена була „лише" за 1.5 міл. дол. і тепер, коли вдасться купно іншого об'єкту, цей треба буде продати.

На закінчення адв. А. Рак з повним переконанням каже, що він вірить в успіх їхньої акції: „Треба тільки апелювати до якнайбільшої кількости осіб, і то не лише українців, та відповідно їм представити потребу, а арґумент, що Український Музей мусить бути на престижевому місці є для всіх переконливим".

Усі грошеві датки можна пересилати на будівельний фонд Українського Музею на адресу 203 Друга аве., Ню Йорк, Н. Й. 10003.

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в понеділок, 8-го квітня 1991 року помер

бл. п. д-р ветеринарії

РОМАН ГОЛІЧЕК

ПОХОРОН відбувся в п'ятницю, 12-го квітня 1991 р. в Торонто, Канада з церкви св. Миколая на цвинтар Park Lawn **в Торонто.**

Горем прибиті:

дружина — СОНЯ
сестра — ІРИНА ПРОКОФІЇВ
шваґрова — ГАЛЯ МИХАЙЛІВ з родиною
ближча і дальша родина в Америці, Арґентині, Чехо-Словаччині і на рідних землях

Про молитви за померщого просить

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою, що 19-го квітня 1991 р. відійшов у вічність на 90-му році життя

наш найдорожчий

МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.

ФЕДІР ЙОСИПОВИЧ КОРСУН

нар. на Харківщині

ПАРАСТАС в середу, 24-го квітня 1991 р. о год. 7-ій веч. в церкві св. Покрови, 12th & Oaklane Ave., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН в четвер, 25-го квітня 1991 р. о год. 9-ій ранку в церкві св. Покрови, а опісля на український павославний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ОЛЬГА
діти —
син — ЄВГЕН з дружиною ЛЮДМИЛОЮ
дочка — ЄВДОКІЯ на Україні
син — ВІКТОР з дружиною ЗОЄЮ
син — АНДРІЙ
внуки —
ЄВГЕН з дружиною ЛІДОЮ
ЛАРИСА з чоловіком СТЕФАНОМ
ЛІЗА з чоловіком ЄВГЕНОМ
АЛЛА
ЛЮДМИЛА з чоловіком ДАРУШЕМ
ЯРОСЛАВ з дружиною НАТАЛКОЮ
ОЛЕНКА
правнуки — ІГОР, ЮЛЯ, ДАНИЛО І ОЛЕКСАНДЕР

Замість квітів на могилу родина просить пересилати пожертви на церкву УАПЦ на Україні і Дітям Чорнобиля.

Окружний з'їзд СУА в Чикаґо

В суботу, 9-го березня ц. р. відбувся XXVIII окружний з'їзд відділів СУА Округи Чикаґо. Щорічний з'їзд є ніби багатогранним підсумком праці 12-ти відділів СУА (428 членок), які, хоч розкинені на терені Чикаґо, його околиць та в стейтах Міннесота, Висконсин, Індіяна, все ж таки працюють разом та координують свою діяльність в одну зорганізовану цілість.

З'їзд відкрила молитвою голова Округи Анастазія Хариш. Вона привітала почесну голову Округи Любославу Шандру, третю заступницю голови СУА для справ культури Лідію Гладку, яка репрезентувала Головну Управу СУА, присутніх делегаток і гостей. Президію з'їзду очолила Марія Дорожинська, голова 84-го Відділу, протоколували Марія Лібер — голова 102-го Відділу та Віра Маркевич (29-ий Відділ). В першій частині звітували голови відділів та окремі референтки окружної Управи. Слухаючи звіти, можна було зразу запримітити, що діяльність майже всіх відділів проходила під знаком росту власної організації та під сильним впливом зростаючого відродження в Україні. Воно дало поштовх до більш інтенсивних зусиль, зросту жертвенности та поширення інформативних контактів з американським довкіллям. Хоча ціль праці була однакова для усіх, все таки кожний відділ вів свою діяльність індивідуально, у своїх окремо вибраних ділянках, які найбільше підходили його зацікавленням чи спроможностям.

6-ий Відділ, наприклад, шостий рік веде світличку „Садок вишневий" (47 дітей уже вписані на новий шкільний рік), яка є важливим вкладом у розвиток української дитини у своєму довкіллі, влаштував базар біжутерії з приходом на добродійні цілі. 22-ий Відділ впродовж майже сорок років влаштовує „Український день" в різдвяному фестивалі Музею науки і промислу, літературні вечори. 29-ий, який святкував 30-ліття свого існування, проводить мистецькі виставки, має вокальне тріо „Пісня", відзначився дуже успішною стипендійною акцією та висиклою книжок дітям в Україну.36-ий, найстарший (заснований в 1932 році) хоч і зменшений кількісно відходом членок провів успішні базари, збірку на дітей, потерпілих в чорнобильській трагедії, жертвував значну кількість книжок для України. 51-ий Відділ взяв участь у щорічному льокальному „фолкфері" у Милвокі, підтримує українську хату в місцевому музеї, завдяки зв'язкам з часописом „Милвокі Журнал" заопікувався 6-річним хлопчиком з Києва Віктором Федонюком, хворим на лейкемію, який лікувався у тамошньому дитячому шпиталі. 74-ий влаштував виставку українського народного мистецтва в американській бібліотеці Елмвуд Парк та середній школі Мейвуд, постійно підтримує габлотку з мистецькими експонатами в банку при парафії св. Йосифа. 77-ий проводить базари, прихід з яких жертвує на харитативні цілі (жертви Чорнобиля). 84-ий Відділ був співорганізатором доповіді нуклеарного біолога з Києва д-ра Д. Грозинського про Чорнобиль, провів акцію допомоги Україні (ліки, медичні матеріяли, книжки, гроші). 101-ий влаштував „Вишивані вечорниці" і показ моди, перебрав майже всеціло опіку над дітьми хору „Дударик" під час їх перебування в Чикаґо. 102-ий взяв участь у фестивалі міста Манстер, влаштував виставку з світленням прозірок про писанки, та з інформаціями про Україну, її населення, мову, культуру (в церкві Кровн Поінт), придбав історію України д-ра О. Субтельного до відомого університету Пурдю, Індіяна. Новостворений 85-ий Відділ брав участь у громадських імпрезах, вів успішну харитативну акцію. Усі разом щороку влаштовують „День Сюзянки" на оселі в Равнд Лейку, фінансово базою є базари, організовані двічі в році, в різдвяному і великодньому часі.

Про стипендії звітувала референтка Володимира Демус. 22-ий Відділ оплачує 10 стипендій, 29-ий — 30, 74-ий — 5, 84-ий — 8, 102-ий — 4 стипендії, а разом 57 стипендій. У звітному році Округа переслала на стипендійну акцію СУА 14,153 дол. Окреме признання висловлено членці 29-го Відділу Вірі Трощук за придбання 30 стипендій та д-рові М. Гнатикові, який зібрав 550 дол. на стипендійний фонд від своїх клієнтів.

Про працю суспільної опіки говорила Стефанія Форович. Крім постійної допомоги грішми, пакунками з харчами та одягом до Бразилії і Европи, членки пам'ятали також про своїх хворих і немічних, яких відвідували у місцевих шпиталях і піклувальних домах, зокрема, у святочний час Різдва і Великодня намагалися внести дрібку теплого, родинного настрою дрібним, символічним дарунком. Велику увагу присвячено зв'язкам з Україною. Придбана збірками допомога призначена була церквам, студентам, мистцям, головно дітям, потерпілим у чорнобильській аварії. Для прикладу, лише одна листопадова збірка чорнобильським дітям принесла 4,849 дол. Крім того вислано в Україну книжки, фелони, пачки для дітей. Загальний вислід допомогової акції суспільної опіки осягнув 14.800 дол. Окружний з'їзд висловив референтці Стефанії Форович особливе признання за її жертвенну працю.

Останньою звітувала голова Округи Анастазія Хариш. Вона розглянула діяльність округи, зупинилася на важливіших точках праці: зустріч з поетесою — політв'язнем Ириною Сеник (з ініціятиви Окружної Управи), влаштування „Дня Союзянки". Великий вклад праці СУА і під час перебування хору „Дударик". Членки майже повністю взяли на себе опіку над дітьми. Тут зупинилася над потребою контакту СУА з громадянством Чикаґо і околиці при помочі радіовисилання подружжя Самбірських, які багато років безкоштовно віддають частину щотижневої радіопрограми 22-му Відділові СУА. Союзянки можуть інформувати громаду про свою працю, про діяльність Централі та жіночий рух, головно тепер, в період відродження України, в якому СУА вносить свій величезний вклад. А. Хариш говорила про потребу дальшої допомоги і співпраці з жіноцтвом України, для повного зрозуміння і співпраці жінки діяспори з її подругою в Україні у відновленому активі на батьківщині. Як голова Округи, брала участь у конференціях Округ і засіданнях головної Управи в Ню Йорку, репрезентувала СУА на всіх суспільно-громадських імпрезах. Закінчуючи звіт, подякувала всім за співпрацю та побажала успіхів у задумах і плянах на майбутнє.

За свою довголітню працю в рядах СУА Анастазія Хариш була відзначена почесною грамотою на святі державности 22-го січня, влаштованому іллінойським Відділом Українського Конгресового Комітету Америки.

Після полуденкової перерви від Головної Управи СУА привітала з'їзд Лідія Гладка. Вона підкреслила вагомість завдань української жінки у другому півсторіччю існування СУА та подала напрямні до дальшої конструктивної праці: збільшити членство, стреміти до удосконалення і усучнення недоліків при співпраці усіх відділів, використати потенціял молодого жіноцтва, яке дає наявну запоруку збереження і розвиток у майбутньому. Заклика до збільшення активности у зв'язках з Україною, Рухом, жіночими організаціями в Україні і Польщі, посиленням допомі жної акції жертвам чорнобильської аварії, висилкою книжок, стипендій потребуючим студентам у Східній Европі. З'ясувала тяжке становище жінки в Україні, яка крім важкої заробіткової праці, серед загального занепаду моралі, релігії, намагається втримати етичний рівень родини, і для якої поміч жіноцтва СУА є необхідною. Лише сильне, ідентично свідоме членство діяспори, пов'язане з українським материком, зможе виконати успішно своє завдання.

Після короткої виміни думок окружний з'їзд вибрав нову Окружну Управу, яку втретє очолила Анастазія Хариш. Підсумовуючи висновки із заслуханих звітів та пройденої праці, віримо, що майбутнє Чикаґської Округи в 1991 році буде наскрізь позитивне та успішне. Запорукою цього є стійка активність старших відділів, зростаючі кадри молодого жіноцтва та досвідчений вмілий провід перевибраної голови.

Мирослава Шевчик

Історія...

(Закінчення зі стор. 2)

таким, яким хотіли члени Народного Комісаріяту Освіти і партії. Навіть самому Скрипникові не вдалося попасти в академіки, хоч він бальотувався. Після виборів Скрипник сказав про Єфремова: „Це наш ворог, одвертий, бо й сам з цим не ховається, і непримиренний. Ми за ним слідкуємо безупинно..."

В жовтні 1928 року на Єфремова почався наступ. Довкола діяльности Академії появились критичні публікації. В грудні того ж року його зняли з адміністративних і організаційних посад, але заарештувати не наважилися, бо не було за що, а він був відомою людиною. Отже зфабрикували СВУ, а організатором його Сергія Єфремова. Першими заарештували молодь, але один з них, племінник Єфремова, Микола Павлушков, таємно передав записку в якій він сповістив, що від нього добиваються свідчень проти Єфремова і протистояти сваволі слідчих він далі вже не може. М. Павлушков заламався і підписав свідчення. Так постала „злочинна організація" СВУ.

Як ця історія подібна до історії „організаторів офіцерського повстання"!!!

Можна згадати чимало подібних судових процесів, а також т.зв. „тройки", які фабрикували організації і ставили лідерами тих організацій людей, яких хотіли нищити.

Історія, одначе, вперта. Залишаються нащадки, свідки, учасники (хоч також мало), які своїми свідченнями допоможуть виправити її. Треба тільки терпіння і багато праці, щоб зібрати свідчення, простудіювати архівні документи.

(З архіву Українського Дослідного і Документаційного Центру).

Успішні виступи юнаків київського „Динамо" в ЗСА

Як уже інформовано, юнаки Футбольного Клюбу (ФК) „Динамо", Київ, прибули до ЗСА 12-го березня 1991 року, щоби взяти участь у великому міжнародному футбольному турнірі в Даллас, Тек. По закінченні згаданого турніру, з ініціятиви проводу „Динамо", київські юнаки були гістьми УСО „Тризуб" в Філядельфії, Па.

Міжнародний футбольний турнір в Даллас відбувся від 24-го березня до 1-го квітня цього року, в якому взяли участь юнаки і юначки різного віку з 27-ох країн світу, організованих у 24-ох дружинах копаного м'яча (шість груп по чотири дружини в кожній групі). Крім юнаків з України, в турнірі брали участь ще юнаки з литовської і російської республік.

Відкриття турніру в Далласі відбулося в присутності понад 10,000 глядачів. Тому, що юнаки „Динамо" формально репрезентували Україну (вони в такому характері були запрошені), на відкритті між прапорами 27-ох держав повівав також офіційно український національний блакитно-жовтий прапор.

Дружина ФК „Динамо" Київ змагалася з чотирма дружинами в Далласі. Перші змагання відбула з командою „Норт Гантінгтон Біч", Каліфорнія, які закінчилися нерішеним вислідом 1:1 (1:0). В другій грі „Динамо" змагалося проти клюбу „Батонруж", Луїзіяна, з вислідом 3:0 (1:0) в свою користь. Треті змагання „Динамо" проти клюбу „Гоа" з Ню Йорку закінчилися вислідом 2:0 (1:0) також в користь київських гостей. Після цієї гри динамівці стали першуном в своїй групі. Четверті і останні змагання „Динамо" в Далласі відбулися проти сильної дружини „Вексфорд" з Онтаріо, Канада, які закінчилися поразкою динамівців з вислідом 0:1 (0:0).

В понеділок, 1-го квітня, грачів „Динамо" і їхній провід зустріли і привітали на летовищі в Нюарку, Н. Дж. представники УСО „Тризуб". На гостей чекало шість автомобілів, щоби відвезти змагунів і їх провід до приміщень Українського Народного Союзу в Джерзі Сіті, який запросив всіх змагунів, їх провід та їхніх автоводіїв на полудень. Під час згаданого прийняття головний предсідник Уляна Дячук привітала київських гостей та поінформувала їх про діяльність УНС, а ред. Зенон Снилик побажав київському футбольному клюбові вже в скорому часі виступати на Олімпійських Іґрищах, репрезентуючи вільну Україну. Після оглядин приміщень УНС і коротких відвідин Ню Йорку юні футболісти „Динамо" разом з їхнім проводом від'їхали до Філядельфії, щоб бути гістьми УСО „Тризуб".

До Філядельфії гості прибули о 6-ій год. по полудні. Тут в приміщенні УОК-Центру змагунів привітав голова УСО „Тризуб" інж. Ігор Чижович, вручаючи гостям ковертки з „даром любови", а д-р Олександер Білик, президент ЗУАДК, привітавши гостей від організації, яку репрезентував, також щедро обдарував всіх змагунів.

Переночувавши в більшості в гостинних домах тризубівських симпатиків, в 2-ій год. по полудні всі змагуни прибули на „Тризубівку" в Горшам, де відбулася перекуска ще перед змаганнями з футбольною дружиною УСО „Тризуб".

Після церемоніяльного відкриття змагань — піднесення українського і американського національних прапорів при звуках національних гимнів, виміни клюбовими прапорціями і привітаннями уповноважених, о год. 4:15 по полудні почалися змагання юнаків футбольного клюбу „Динамо", Київ.

Гра почалася досить швидким темпом. В першій половині першої півгри змагання були досить рівнорядні. Перші ворота для „Динамо" здобув Валерій Золотухін з підворітного замішання щойно в 20-й хвилині гри, стріляючи з кількох кроків в порожні ворота тризубівців. Другі ворота здобув Олег Лизогуб, кілька хвилин до кінця першої півгри.

Після перерви перевагу у грі мали вже гості. Андрій Чечуга і Сергій Дігтяр (головкою) піднесли стан до 4:0, а вже при кінці змагань Геннадій Придибайло, використовуючи гарну подачу лівого крайника здобув п'яті ворота. Щойно тоді тризубівський напад перейшов до атаки на ворота киян, однак, не використавши двох добрих нагод, безуспішно. Щойно у кінцевих хвилинах змагань Луї Стейнс гарним стрілом у ріг воріт здобув почесні ворота для УСО „Тризуб". Однак ще в останній хвилині Юрій Жабінський гарним стрілом закінчив змагання вислідом 6:1 у користь ФК „Динамо".

Змагання були гарні і скорі. Присутні глядачі, очевидно, були задоволені, бо наші гарно грали і виграли. Динамівці виступали в блакитно-жовтих, а тризубівці в червоно-чорних однострох.

Склад юнаків ФК „Динамо" був такий: Кужельнов Константин, Денисюк Ігор, Таран Ігор (капітан), Литвиненко Вячеслав, Лизогуб Олег, Золотухін Валерій, Нікітін Андрій, Дігтяр Сергій, Чечуга Андрій, Ігнатєєв Олександер, Придибайло Геннадій, Остроушко Вячеслав, Марцун Олександер, Вовденко Сергій, Жабінський Юрій і Філіпченко Олександер. Провідниками „Динамо" були Головаш Андрій, Лисенко Олександер (тренер), Сурков Анатолій і Федулов Анатолій.

В одинадцятці УСО „Тризуб" виступали Дейвид Гирбер, Джері Д'Алтеріо, Андій Барет, Браєн Грабович, Луї Стейнс, Християн Паладіно, Андрій Когут, Волтер Білецький, Роберт Боєр, Стефан Німчук (капітан), Том Броген, Скат Лікат, Михайло Коваль, Денис Магерит і Ґреґ Дикерсон.

Вправді, була невідповідна пора року і робочий день, а зимний день підкопали людей. Тільки коло 400 глядачів приглядалося цим змаганням, пророкуючи двоциферний вислід. Беручи під увагу те, що гості тепер є у повній змаговій формі, а юнаки „Тризуба" щойно тепер починають сезон, досить високий вислід є зрозумілий і оправданий. Але змагання показали, що гра була майже рівнорядна, а відношення воріт було тому таке, бо „Тризуб" не використав багато догідних позицій до здобуття воріт.

На думку тренера УСО „Тризуб", найкращими грачами „Динамо" були Ігор Таран і Сегій Дігтяр, а згідно з опінією тренера ФК „Динамо" найкращими грачами в дружині УСО „Тризуб" виказалися Скат Лікат і Том Броген.

Суддями на цих змаганнях були Микола Касіян (головний), Роман Дармограй і Майк Ґаллаґер (автові).

Кияни показали гарну гру з наперед продуманими комбінаціями, якими дуже скоро переносили гру з одного кінця площі у другу, де вже чекав їхній змагун готовий до стрілу. Змагуни гостей мають добру фізичну заправу і техніку.

* * *

Слід пригадати, що ФК „Динамо" засновано в 1927 році. У вищій лізі перша дружина змагається від 1936 року. На 1,453 матчі, перша дружина „Динамо" виграла 668, ремісувала 447 разів і програла 338. Вона здобула чемпіонат СССР 13 разів, 11 разів стала віцечемпіоном СССР і три рази зайняла третє місце. Девять разів здобула чашу СССР. Клюбові краски „Динамо" є тепер блакитно-жовті. Дружина грає на Республіканському стадіоні в Києві, що приміщує 100,000 глядачів. Начальником дружини є Володимир Веремєєв, а головним тренером Анатолій Пузач.

* * *

Після змагань відбулося прийняття гостей в головній залі „Тризубівки". Цю зустріч відкрив майстер церемонії вечора інж. Іван Скіра, інж. І. Чижович привітав гостей від Управи УСО „Тризуб", а Ярослав Козак, голова УСЦАК-Схід, передав привіт від цієї установи. Привіти від ФК „Динамо" склали О. Лисенко і А. Головаш. Головне слово виголосив інж. Богдан Сірий, а Анна Коваль вручила гостям пакуночки, що включали „Історію України" М. Грушевського і „Історію української Культури" І. Крип'якевича, які були подаровані для тієї цілі місцевим Відділом Українського Конгресового Комітету Америки.

Всі присутні, біля 120 осіб в дружній атмосфері ще довго обмінювалися думками з милими гостьми при солодким і каві.

Переночувавши в гостинних домах своїх вже знайомих господарів, грачі „Динамо" вже 3-го квітня від'їхали автомобілями до Ню Йорку на летовище ім. Кеннеді, а звідтам літаком в Україну.

Методій Борецький

Змагуни ФК „Динамо" і УСО „Тризуб" зі своїми проводами.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 5-го ТРАВНЯ 1991 р.

Рочестер, Н. Й. Річні збори Т-ва Запорізька Січ 367-ий Відд., о год. 3-ій по пол. в школі св. Йосафата, 940 Рідж вул. Схід. На порядку нарад: звіти та вибір нової управи на 1991 рік. Якщо на означений час не явиться приписана статутом кількість членів, збори відбудуться з півгодинним опізненням і будуть правосильні. Після зборів перекуска. — Управа.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МИКОЛА ПОТОПНИК, член УНС Відд. 175-го ім. св. Миколая в Дітройті, Миш. помер 24-го лютого 1991 року на 86-му році життя. Нар. 1904 року в селі Топорів, Україна. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку дружину Параскевію, дочку Марію, внука Еміля, сестру Марію з родиною у Польщі, кузина Михайла з родиною у Франції та ближчу і дальшу родину в Україні, Франції і в Америці. Похорон відбувся 27-го лютого 1991 року на Укр. Мем. цвинтарі в Суітленд, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

Ярослав Базюк, секр.

МИХАЙЛО КАВИН, член УНС Відд. 367-го Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й. помер 10-го березня 1991 року на 85-му році життя. Нар. 1906 року в Креховичах, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Евдокію, дочку Стефанію з мужем д-ром Стенфілдом, сина Василя з дружиною Галею; 5 внуків і одну правнучку; брата і три сестри на Україні. Похорон відбувся 13-го березня 1991 року на цвинтарі Св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Попович, секр.